

SCRIITORII MOLDOVEI - COPILOR

LEONIDA LARI

CHIȘINĂU 2014

„...Aș fi de poezia mea născută.”

(Leonida Lari)

Poetă, prozatoare, eseistă, traducătoare, Leonida Lari (numele adevărat Liuba Tuchilatu) s-a născut la 26 octombrie 1949 în familia învățătorilor Ion și Nadejda Tuchilatu din s. Bursuceni, Sângerei.

Între 1956 și 1966 urmează școala medie de cultură generală, apoi studiază la Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Moldova (1966-1971). Activează la Muzeul Republican de Literatură „Dimitrie Cantemir” din cadrul Uniunii Scriitorilor din Moldova (1971-1973), redactor la Editura „Cartea moldovenească” și la săptămânalul „Literatura și arta” (1976-1979), redactor-șef al ziarului „Glasul Națiunii” (din 1989).

În anul 1975 devine membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

În anii 1988-1991 s-a aflat printre fruntașii mișcării de emancipare națională din Basarabia. A fost deputat în Sovietul Suprem al URSS (1988-1990) și membru al Biroului Permanent al Frontului Popular din Republica Moldova (1990-1992). Între 1990 și 1997 a stat în fruntea Ligii Creștin Democrată a Femeilor din Moldova. Între 1992 și 2008 este deputat în Parlamentul României.

În 1964 debutează cu un ciclu de versuri în ziarul „Tinerimea Moldovei”, iar în 1968 publică un amplu grupaj de versuri în revista „Nistru”. La 18 ani își ia pseudonimul Leonida Lari. Versurile tinerei poete sunt apreciate de critica literară și recomandate de Uniunea Scriitorilor pentru a fi editate în volume.

Prima sa carte, *Piața Diolei* (1974) este calificată de critici ca una dintre cele mai interesante apariții din colecția „Debut”.

Au urmat volumele de poezii și eseuri *Marele vânt* (1980), *Mitul trandafirului* (1985), *Scoica solară* (1987), *Dulcele foc* (1989), *Anul 1989* (1990), *Lira și păianjenul* (1992), *Al nouălea val* (1993), *Epifanii* (1994), *Scrisori de pe strada Maica Domnului* (1995), *Aldebaran* (1996), *Între îngeri și demoni* (1998), *Avatar* (1999), *Învingătoarele spații* (1999), *Răstignirea porumbeilor* (2003), *Epifanii și Teofanii* (2005), *Infinitul de aur*

(2006), *Sibila* (2006), *101 poeme* (2009), *Inorogul* (2013), *Se duce vara vieții* (2013) ș. a.

Scriitorul Andrei Lupan nota că versurile Leonidei Lari „ne relevă un glas poetic inedit, bine cultivat”, iar Ioan Alexandru găsea în cărțile ei „poeme de o rară frumusețe și adâncime”, cu „un stil propriu, acea marcă originală, acea stare lăuntrică înaltă, inimitabilă”.

S-a manifestat și ca o dăruită scriitoare pentru copii. În 1988 editează cartea de basme pentru adolescenți *Insula de repaus* (reeditată în 2000), urmată de plachetele de versuri *Lumina grăitoare* (1989), *Un delfin visător* (2003) ș. a.

A tradus din marii poeți ai lumii: E. Poe, Novalis, Ch. Baudelaire, A. Pușkin, M. Lermontov, S. Esenin M. Țvetaeva ș.a.

Creația poetei Leonida Lari este tradusă în franceză, germană, spaniolă, italiană, rusă, sârbă, letonă, estonă, georgiană etc.

Dintre cele mai importante premii și distincții vom menționa: Premiul literar „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1991 – pentru volumul *Dulcele foc*); Premiul Național „România Mare” – pentru întreaga activitate poetică și civică (1994); Premiul Cenaclului „Flacăra”; Premiul revistei „Cronica” (Iași); Premiul „Sf. Gheorghe” al Festivalului literar „Drumul de spice” din Uzdin (Voivodina, Serbia), Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (2008) ș. a.

În 1996 i s-a acordat Ordinul Republicii.

S-a stins din viață la 11 decembrie 2011 în urma unei boli incurabile. A fost înmormântată la Cimitirul Central din Chișinău.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Opera

Al nouălea val: poeme / Leonida Lari. – Ch.: Glasul, 1993. – 126 p.

Anul 1989: versuri / Leonida Lari; prez. graf.: S. Macovei. – Ch.: Hyperion, 1990. – 191 p.

Dulcele foc / Leonida Lari; ed. îngrijită de D. Uricariu, V. Negară. – București: Univers, 1991. – 336 p.

Epifanii / Leonida Lari. – Galați: Porto-Franco, 1994. – 73 p.

Infinitul de aur / Leonida Lari; cop.: Camil Mihăiescu. – Timișoara: Augusta, 2001. – 274 p.

Inorogul = El Unicornio / Leonida Lari; trad.: Gabriela Banu. – Ch.: Prut Internațional, 2013. – 150 p.

Lira și păianjenul: versuri / Leonida Lari; il.: Simion Zamșa. – Ch.: Hyperion, 1992. – 224 p.

Lunaria: versuri / Leonida Lari; cop.: Daniel Nicolescu. – București: Eminescu, 1995. – 148 p.

Un delfin visător / Leonida Lari; il.: Alexei Colăbneac. – Ch.: Prut Internațional, 2003. – 16 p.: il.

Referințe critice

Alexandru, Ioan. Leonida Lari sau piscurile adâncurilor // Lari, Leonida. Dulcele foc. – București, 1991. – P. 5 – 8.

Cimpoi, Mihai. Generația „ochiului al treilea” (reabilitarea esteticului) // Cimpoi, Mihai. Istoria literaturii române din Basarabia: compendiu. – Ch., 2003. – P. 337 – 339.

Ciocanu, Anatol. Lari Leonida // Dicționarul scriitorilor români din Basarabia. 1812 – 2010. – Ch., 2010. – P. 316 – 317.

Ciocanu, Ion. Meditațiile poetico-filozofice ale Leonidei Lari // Ciocanu, Ion. Dincolo de literă. – Timișoara, 2002. – P. 117 – 123.

Langa, Andrei. Leonida Lari. Viziuni metafizice // Langa, Andrei. Expresionismul în poezia română de la Lucian Blaga la Leonard Tuchițu. – Ch., 2001. – P. 65 – 77.

Leonida Lari // Mică enciclopedie ilustrată a scriitorilor din Republica Moldova. – București; Ch., 2005. – P. 421 – 428. – (Biblioteca școlarului, serie nouă).

Leonida Lari // Scriitorii Moldovei în lectura copiilor și adolescenților: dicț. biobibliogr. – Ch., 2004. – P. 222 – 226.

Referințe

Marea temă a poeziei Leonidei Lari, romantică prin excelență, este înălțarea prin spirit deasupra timpului și a tot ce este lumea, aspirația spre un dincolo transcendențial, solar.

Mihai Cimpoi

Poezie a esențelor, a vieții spirituale și a enigmelor existenței umane, creația Leonidei Lari e o dispută între materie și spirit... Sacralizarea sufletului (spiritului) a fost o performanță a poeziei de început a autoarei, care a și consacrat-o...

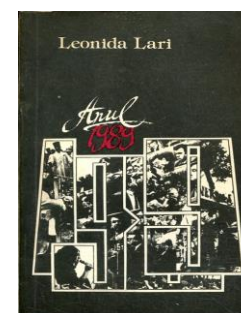
Ion Ciocanu

Crăiasă blândă, dar în același timp neîndurătoare, [Leonida Lari] stăpânește în mod spontan peste metafora de mare forță, peste fericite împerecheri de cuvinte, care pot face glorie oricărui mare poet.

Marin Sorescu

Poezia Leonidei Lari e o continuă elegie, un nesfârșit epistolar de dragoste, înflorat de presentimentul trecerii, de „fîrea neființei”.

Doina Uricaru

*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Claudia Balaban*